

NOTISER

Under rubriken Notiser redovisas nyheter som rör insolvensrätt med ett brett anslag. Nyheterna kommer från olika aktörer verksamma inom ämnena. De återkommande aktörerna är ännu så länge Akademien för Insolvensrätt, Institutet för företagsrekonstruktion och Kronofogdemyndigheten.

Akademien för Insolvensrätt The Insolvency Law Academy

VAD ÄR AKADEMIEN FÖR INSOLVENSRÄTT?

Akademien för insolvensrätt samlar kompetens från rättsvetenskap, ekonomiämnen såväl företags- som nationalekonomi samt andra ämnen. Tanken är att utveckla och stärka forskning, utbildning och samverkan kring området insolvensrätt. Akademien för insolvensrätt har bildats för att öka fokus på insol-

vensrätt och förbättra förutsättningarna för tvärvetenskaplig forskning. Med insolvensrätten som utgångspunkt behandlas även ämnesområden som är nära förknippade, bland annat avtals-, köp-, arbets- och skatterätt samt brott mot borgenärer och andra därtill hörande brott.

AKADEMIEN FÖR INSOLVENSRÄTT HAR FLERA SYFTEN:

- Akademien är en plattform för interna och externa forsknings- och utbildningsfrågor inom ett flerdisciplinärt område vilka ämnena insolvensrätt och företagsekonomi utgör en grund för. Forskningsfrågorna har ett brett anslag.
- Akademien knyter samman såväl seniora forskare som mer juniora postdoc-forskare och doktorander. Den ger även möjligheter att knyta doktorander till universitetet samt att utveckla fortsatt forskning inom området och stärka kopplingen till Handelshögskolans utbildningar.
- Akademien arrangerar konferenser och återkommande seminarier med olika teman för alla som är intresserade av ämnet: rättsvetare och företagsekonomer inom akademien, advokater, domare, åklagare, civilekonomer, revisorer och andra yrkesverksamma som vill följa den pågående utvecklingen. Förhoppningen är också att uppmuntra framtidens jurister att intressera sig för insolvensrätt.

Rådet består numera av följande ledamöter;

- Marie Karlsson-Tuula, juris doktor, professor i civilrätt, Handelshögskolan vid Karlstads universitet
- Annina H. Persson, juris doktor, professor i rättsvetenskap med inriktning mot civilrätt vid Örebro universitet
- Eleonor Kristoffersson, professor i skatterätt vid Örebro
- Karl Gratzner, professor i företagsekonomi och entreprenörskap vid Södertörns högskola
- Johan Lorentzon, ekonomie doktor, Handelshögskolan vid Karlstads universitet
- Mikael Mellqvist, juris hedersdoktor vid Stockholms universitet, lagman i Gotlands tingsrätt.
- Rolf Åbjörnsson, advokat

- Ulrik Hägge, advokat i Rosengrens Advokatbyrå
- Joakim Hedström, advokat DLA Piper
- Arnesdotter, Ingrid, Civilekonom (HHG), jur.dr. i civilrätt (Ua) och professor emerita i affärsrätt vid Linköpings universitet sedan 1998.

AKADEMIENS AKTIVITETER

Under år 2019 har det hållits fem halvdags föreläsningar med bl.a. Justitiekanslern Mari Heidenborg. F.d. Justitiekanslern och justitierådet Göran Lambertz. Professorn Märten Schultz och advokaten Björn Hurtig. Samt professor Cecilia Magnusson-Sjöberg från Juridiska institutionen vid Stockholms universitet. Vissa av föreläsningarna finns att tillgå på Akademiens hemsida.

Läs mer på kau.se/hhk, Akademien för insolvensrätt.

Välkomna!

Marie Karlsson-Tuula

Översyn av konkursförfarandet

Den 18 december 2019 presenterades en Ds 2019:31 om Konkursförfarandet. I promemorian lämnas förslag om ett mer effektivt och ändamålsenligt konkursförfarande. Många av förfarandets olika delar ses över och moderniseras. Akademien för Insolvensrätt är remissinstans och ska avge ett remissvar senast den 24 april.

En del i översynen rör ansvarsfördelningen mellan domstolen, Kronofogdemyndigheten (tillsynsmyndigheten i konkurser) och konkursförvaltaren. Domstolens verksamhet renodlas och tillsynsmyndighetens och förvaltarens ansvar för hanteringen utökas. Domstolens uppgift ska framför allt vara att hantera ingripande frågor, lösa tvister och överpröva beslut av tillsynsmyndigheten och förvaltaren.

Tingsrätten ska alltjämt fatta beslut om konkurs och utse konkursförvaltare. Tillsynsmyndigheten ska i stället för tingsrätten besluta i vissa frågor under förfarandet, bland annat beviljande av anstånd för förvaltaren att inge förvaltarberättelsen samt förordnande och entledigande av vissa uppdragstagare i en konkurs. Tillsynsmyndigheten ska vidare överta uppgiften att i flertalet fall besluta om avslutande av konkursen och besluta om förvaltararvode.

Det föreslås att det obligatoriska edgångssammanträdet i tingsrätt ersätts med en ordning där gäldenären skriftligen ska bekräfta bouppteckningen vid ett sammanträde hos konkursförvaltaren. Förvaltaren föreslås vidare få ett större ansvar för bevakningsförfarandet och den inledande delen av ackordsförfarandet samt ges beslutsbefogenheter för vissa ytterligare frågor under konkursförfarandet, till exempel att besluta om att medge gäldenären undantag från reseförbud.

En annan del i översynen syftar till att i större utsträckning kunna använda elektronisk kommunikation under konkursförfarandet. Exempelvis ska kungörelser fortsättningsvis i regel endast ske på internet och handlingar ska kunna sändas elektroniskt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Marie Karlsson-Tuula

Nya regler om företagsrekonstruktion kommittédirektiv 2019:60

EU har nyligen antagit ett direktiv om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare rådets direktiv EU 2019/1023 samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 som omfattar flera olika insolvensrättsliga frågor. Det rör företagsrekonstruktion (avdelningar I och II), skuldavskrivning för företagare (III), effektivare insolvensförfaranden (IV) och statistik (V). Utredningsuppdraget omfattar företagsrekonstruktion och effektivisering av sådana förfaranden. Sverige har en skyldighet att implementera direktivet och den 19 september kom ett nytt kommittédirektiv om nya regler om företagsrekonstruktion. En särskild utredare har utsetts och det är lagmannen Ylva Norling Jönsson som har att ta ställning till hur direktivets regler om rekonstruktion ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktivet och förslå några eller annars lämpliga författningsförändringar och andra åtgärder.

Direktivets regler om företagsrekonstruktion innebär att medlemsstaterna ska inrätta ett ramverk för rekonstruktion av företag som har ekonomiska problem för att i grunden livskraftiga företag ska kunna räddas från konkurs. Reglerna gäller fysiska och juridiska personer som driver näringsverksamhet (undantag görs för t.ex. vissa finansiella företag, bl.a. kreditinstitut). Reglerna innebär att gäldenären, borgenärerna och andra berörda parter ska förhandla fram en rekonstruktionsplan med åtgärder som ska rädda företaget. I direktivet finns regler om vilka åtgärder som en rekonstruktionsplan kan avse, t.ex. nedskrivning av gäldenärens skulder eller andra villkor för betalning, men även ändringar av företagets kapitalstruktur eller företagets organisation. Direktivet innehåller även regler för hur rekonstruktionsplanen antas och fastställs. Planen ska vara bindande för

parterna. I princip ska alla borgenärer omfattas av planen men det finns skyddsregler för dem som har förmånsrätt för sina fordringar.

För att stödja förhandlingarna om rekonstruktionsplanen finns det regler som begränsar borgenärernas möjligheter att få fordringar verkställda eller få gäldenärsföretaget försatt i konkurs samt regler för avtal där parterna inte har fullgjort sina prestationer vid tidpunkten när sådana begränsningar inträder.

Vidare innehåller direktivet bestämmelser om rekonstruktörs och domstols medverkan i förfarandet.

Direktivet innehåller också krav på vissa skyldigheter för gäldenärsföretagets ledning när det råder sannolikhet för insolvens för företaget.

En grundtanke i direktivet är att ekonomiska problem i ett företag är lättare att åtgärda om de upptäcks tidigt. Direktivets rekonstruktionsregler kompletteras därför av krav på tillhandahållande av verktyg för så kallad tidig varning samt krav på tillgång till information om sådana verktyg och om de förfaranden som finns för rekonstruktion.

I direktivet finns regler för effektivare insolvensförfaranden. Det handlar bl.a. om krav på utbildning och sakkunskap för domare och andra myndighetspersoner, för konkursförvaltare och för rekonstruktörer. Vidare ställs vissa krav på den nationella ordningen för förordnande och entledigande av rekonstruktörer samt krav på tillsyn.

Uppdraget ska redovisas senast den 26 februari 2021. I detta nummer finns en artikel som närmare beskriver innehållet i EU direktivet.

Marie Karlsson-Tuula

Disputation vid avdelningen juridik på Karlstads universitet

DOKTORANDEN

SEBASTIAN LINDROOS-MOLL

Fredagen den 17:e april 2020 kl. 10.15 försvaret doktoranden Sebastian Lindroos-Moll på Handelshögskolan vid Karlstads universitet sin studie Värdering vid upprättande av kontrollbalansräkning – En aktiebolagsrättslig och redovisningsrättslig studie.

Lindroos-Moll har utrett hur värderingen ska genomföras vid upprättande av kontrollbalansräkning. Vid justering av värden i en kontrollbalansräkning är innebörden av god redovisningssed och nettoförsäljningsvärde viktig genom ABL:s hänvisning till dessa termer. BFN:s allmänna råd har kommit att spela en allt större roll för bestämmandet av god redovisningssed, särskilt K2 och K3. I studien utreds bland annat vilken konstitutionell status i normgivningshänseende BFN:s allmänna råd har och om de allmänna råden måste följas vid upprättande av kontrollbalansräkning. Undersökningen innehåller även en jämförelse med finländsk aktiebolagsrätt, som tills för 14 år sedan innehöll samma regler som nu gäller i Sverige. Sedan dess är kapitalbristregelverket avskaffat för privata bolag.

Opponent är docenten Niklas Arvidsson (Lunds universitet). Betygsnämnd består av professorn Rolf Dotevall (Göteborgs universitet), professorn Margrethe Buskerud Christoffersen (Oslo universitet) samt Jan Bjuvberg (Uppsala universitet).

En disputation är en offentlig tillställning så alla är välkomna att delta!

Temanummer av Insolvensrättslig i tidskrift nummer 2 för 2020

NUMRET ÄR TILLÄGNAT
F.D. JUSTITIERÅDET OCH
TIDIGARE PROFESSOR VID
STOCKHOLMS UNIVERSITET
GERTRUD LENNANDER

Insolvensrättslig tidskrift har tillkommit bl.a. för att vara ett forum för forskning och debatt för de insolvensrättsliga frågorna i ett tvärvetenskapligt perspektiv.

Tidskriftens syften är bland annat att sprida kunskap om aktuella insolvensrättsliga frågor och vänder sig till en vid läsekrets. Med insolvensrätten som utgångspunkt behandlas även därtill förknippade ämnesområden, bl.a. avtals-, köp-, arbets- och skatterätt samt brott mot borgenärer och andra därtill hörande brott. Förutom vetenskapliga artiklar publiceras artiklar författade av praktiskt verksamma jurister och ekonomer, rättsfallsanalyser, bokanmälningar, debatt- och studentartiklar samt litteraturbevakning. Utöver detta är syftet med tidskriften att lyfta fram och tillägna några av de mest framgångsrika forskare och andra som är eller har varit verksamma inom ramen för ämnet. Ett första temanummer kom ut under våren 2018 och tillägnades f.d. ordföranden och f.d. Justitierådet Stefan Lindskog med anledning av hans pensionsavgång från Högsta domstolen. Kommande nummer 2 i juni tillägnas Gertrud Lennander för hennes forskningsinsatser om bl.a. återvinning och framgångsrika tid som justitieråd i Högsta domstolen. Gertrud är numera verksam som Senior Research Fellow vid Stockholm Centre for Commercial Law.

Marie Karlsson-Tuula

Vänbok till lagmannen Mikael Mellqvist

MIKAEL MELLQVIST

Under våren 2019 hade Akademien för Insolvensrätt ett sammanträde på Gotland. Det framgick då att lagmannen och tillika akademirådet Mikael Mellqvist under maj månad 2020 avgår med pension från Gotlands tingsrätt. Det bestämdes då att en Vänbok till Mikael ska överlämnas. Mikael har varit verksam i Justitiedepartementet. Han är f.d. hovrättsråd vid Svea hovrätt och utnämndes till hedersdoktor vid Stockholms universitet 2007. Mikael har varit och är en flitig författare av rättsvetenskapliga artiklar och böcker i ämnet insolvensrätt. Vänboken kommer att överlämnas den 1 juni på Sällskapet i Stockholm.

Marie Karlsson-Tuula

Konkursstatistik och nybildade aktiebolag

Enligt Credit Safe^[1] inledes året med en uppgång i antalet konkurser. Under januari gick 509 aktiebolag i konkurs, en ökning med två procent. Presentkortsföretaget Goyada tillsammans med Teknikmagasinet var de största konkurserna under denna månad. Det startades även 5 349 nya aktiebolag, en ökning med 20 % jämfört med motsvarande månad i fjol.

Under januari drabbades 1 717 anställda av konkurser, en ökning med 13 procent jämfört med motsvarande månad förra

året. Den genomsnittliga omsättningen på aktiebolagen var 8,6 miljoner. Geografiskt sett så ökar konkurserna i nio län. Värmland (200 %) och Gävleborg (180 %) står för de största procentuella ökningarna. De län där konkurserna minskade mest denna månad var i Västerbotten (50 %) och i Halland (36 %).

BUTIKSKEDJAN TEKNIKMAGASINET GÅR I KONKURS

Teknikmagasinet blir det senaste offret i vad som brukar kallas butiksdöden. Tidigare har bland andra konkurrenterna Hobbex och Game Stop beslutat att slå igen sina fysiska butiker, nu är det TeknikMagasinet Sweden Aktiebolag med sina 85 butiker och webbshop som går i konkurs.

Totalt berörs 306 anställda av konkursen och omsättningen enligt det senaste bokslutet är 704 miljoner. Detta var även den största konkursade arbetsgivaren denna månad. Teknikmagasinet har länge kämpat i motvind i den hårda konkurrensen med olika e-handelsföretag. I somras gick bolaget in i en ny rekonstruktion. Men det har inte hjälpt.

”Butikshandeln har dock drabbats av en fortsatt sjunkande omsättning och stigande hyror – samtidigt som en försvagad svensk krona har fördyrat varuinköpen från utlandet – så trots utomordentliga insatser från en ny bolagsledning så har det inte varit möjligt att nå lönsamhet”, skriver TeknikMagasinet i ett pressmeddelande.

5 349 NYSTARTADE AKTIEBOLAG EN ÖKNING MED 20 %

– Från och med 1 januari så sänktes aktiekapitalet för aktiebolag till 25 000 kr. Tanken med att sänka kapitalkravet ytterligare är att göra företagsformen mer tillgänglig för de som vill starta ett företag. Det främjar företagande och bidrar självklart till att fler människor får möjlighet att kunna starta ett eget bolag vilket är

positivt, konstaterade **Henrik Jacobsson** i ett pressmeddelande tidigare i år.

Nu har resultatet kommit och färska siffror visar att 5 349 nya aktiebolag har registrerades i januari, 20 % fler än förra året under samma period. Av de nystartade bolagen så har hela 65 % anmanat det nya aktiekapitalet på mindre än 50 000 kr.

ANTAL AKTIEBOLAGSKONKURSER UPPDELAT PER LÄN

	Januari 2020	Januari 2019	Årsbasis 2020	Årsbasis 2019	Skillnad årstakt %
Blekinge	4	5	4	5	-20%
Dalarna	11	16	11	16	-31%
Gotland	1	1	1	1	0%
Gävleborg	14	5	14	5	180%
Halland	7	11	7	11	-36%
Jämtland	5	6	5	6	-17%
Jönköping	19	19	19	19	0%
Kalmar	8	9	8	9	-11%
Kronoberg	13	11	13	11	18%
Norrbottnen	9	5	9	5	80%
Skåne	67	56	67	56	20%
Stockholm	181	200	181	200	-10%
Södermanland	8	13	8	13	-38%
Uppsala	23	23	23	23	0%
Värmland	12	4	12	4	200%
Västerbotten	6	12	6	12	-50%
Västernorrland	13	9	13	9	44%
Västmanland	13	9	13	9	44%
Västra Götaland	69	57	69	57	21%
Örebro	10	12	10	12	-17%
Östergötland	14	13	14	13	8%
Ej definierat	2	2	2	2	
Totalt	509	498	509	498	2%

Kronofogdemyndigheten informerar

Redaktionen för *Insolvensrättslig tidskrift* tar fortlöpande del av Tillsynsnytt som lämnas av kronofogdemyndigheten. Det första för året 2020 innehåller information om två rättsliga avgöranden från Högsta domstolen rörande frågan om kostnadsersättning i avskrivningskonkurser. Under 2019 avslutades 5 802 avskrivningskonkurser vid landets tingsrätter, varav 3 144 ersattes enligt konkursförvaltartaxan.

HÖGSTA DOMSTOLEN HAR PRÖVAT KOSTNADERSÄTTNING I KONKURS

Högsta domstolen (HD) har i två avgöranden prövat frågan om kostnadsersättning i konkurs som avslutas med avskrivning.¹ Konkursförvaltarna hade yrkat särskild ersättning för kostnad för informationsinhämtning från en databas avseende bl.a. framtagande av registerutdrag och rapporter. Kostnaderna avsåg även kopiering, fax och porto. I den ena konkursen avsåg kostnaderna en del av advokatfirmans fasta kostnad för databasen Infotorg, liksom viss rörlig kostnad avseende samma databas. Båda förvaltarna hade baserat yrkandena på schablonberäkningar, beräknad i den ena konkursen utifrån ett genomsnitt av de avslutade konkurserna för ett antal år och i den andra konkursen utifrån en standardkonkurs. Kostnaderna uppgick till 800 kr exklusive mervärdesskatt i den ena konkursen och 400 kr exklusive mervärdesskatt i den andra konkursen.

Konkurstillsynen invände att kostnadsyrkandena inte var tillräckligt preciserade och att det inte gick att avgöra om kostnaderna avsåg konkurskostnader (som är ersättningsgilla) eller allmänna kontorskostnader (som ingår i arvodet). Konkurstillsynen menade vidare att det inte gick att bedöma om kostnaderna faktiskt förekommit i den enskilda konkursen och om de varit skäligen påkallade.

Av 14 kap. 1 § konkurslagen framgår att med konkurskostnad avses bl.a. arvode och kostnadsersättning till förvaltaren. När en konkurs avskrivs enligt 10 kap. 1 § ska rätten enligt 14 kap. 14 §

bestämma kostnadsersättningen samtidigt som arvodet till förvaltaren bestäms.

I båda målen bestämde tingsrätten kostnadsersättningen i enlighet med förvaltarnas yrkanden. Hovrätten avlog konkurstillsynens överklaganden.

HD slog fast att med allmänna kontorskostnader avses i första hand kostnader för upprätthållande av en sådan kontorsorganisation som krävs för att förvaltaruppdraget ska kunna fullgöras. Ett databasabonnemang avsett för informationsinhämtning bör närmast vara en allmän kontorskostnad. Åtgärder som förvaltaren vidtar i databasen kan emellertid medföra separata kostnader. Dessa är ersättningsgilla som en rörlig konkurskostnad, om de varit skäligen påkallade.

När rätten ska bestämma kostnadsersättningen enligt 14 kap. 14 § konkurslagen ska en skälighetsbedömning göras. För att skälighetsbedömningen ska kunna göras krävs enligt HD att förvaltaren redogör för vad kostnadsanspråket innefattar. Hur omfattande denna redogörelseska vara beror på kostnadsanspråkets storlek. Om kostnaden för en alltför detaljerad redogörelse för de faktiska kostnaderna blir orimligt stor får en schabloniserad beräkning godtas som underlag. Den måste dock vara så pass preciserad att det är möjligt för rätten att göra en skälighetsbedömning av kostnadsanspråket.

Vad gäller yrkandet om ersättning för advokatfirmans fasta kostnad för databasen Infotorg anförde HD att sådan kostnad normalt inte ger rätt till kostnadsersättning. Om det är fråga om små belopp som kan knytas till nödvändiga registerutdrag och rapporter och framtagandet av dessa inte ingår i den fasta avgiften, kan kostnaden ersättas. Det förutsätter att det inte finns alternativa sätt att inhämta samma material på ett billigare sätt.

HD bedömde i båda fallen att förvaltarna hade rätt till hela den begärda kostnadsersättningen.

HD:s avgöranden har tillkommit sedan konkurstillsynen under ett par års tid aktivt ifrågasatt förvaltares ersättningsyrkanden i avskrivningskonkurser. Ifrågasättandena har avsett dels att kostnader

har bestämts schablonmässigt och dels att förvaltare begärt ersättning för sådant som ingår i de allmänna kontorskostnaderna.

Avgörandena innebär att HD medger en bevislättning vad avser de faktiska kostnaderna i en konkurs. Detta dock endast i de fall där kostnaden för en detaljerad redogörelse av de faktiska kostnaderna blir orimligt stor i förhållande till vad som kan erhållas i ersättning. Ju högre ersättning som yrkas, desto noggrannare måste redogörelsen för kostnaderna vara. Bevislättningen är inte heller fullständig. Det krävs alltid att den schablonmässiga beräkningen är så pass preciserad att det är möjligt att göra en skälighetsbedömning av anspråket. Underlaget måste dessutom alltid visa att det faktiskt har förekommit ersättningsgilla kostnader i konkursen.

Ny redaktionssekreterare

I januari rekryterades jur. stud. Carolina Tuula till ny redaktionssekreterare eftersom såväl biträdande juristen Tobias Gärderyd på Fylgia advokatbyrå som jur. stud. Linus Karlsson har valt att gå vidare med annan verksamhet. Redaktionen framför vårt stora tack för Er tid som redaktionssekreterare och önskar Er lycka till i Er fortsatta verksamhet. Vi hälsar samtidigt Carolina Tuula varmt välkommen till vår verksamhet.

Carolina är 24 år gammal och studerar fjärde terminen på juristprogrammet i Uppsala. Carolina är ursprungligen från Göteborg och har arbetat såväl som advokatsekreterare som kundtjänstmedarbetare m.m. Carolina nås på redsekr@inrati.se och prenumeration@inrati.se.